

อำนาจความ..จงคิดนอกกรอบอยู่เสมอ

นำเสนอเมื่อ : 25 มี.ค. 2552

จงคิดนอกกรอบอยู่เสมอ

จงคิดนอกกรอบอยู่เสมอ

เคยได้ยินชื่อ ดร.วราภรณ์ ภูเจริญ ไหมครับ

เขาเคยเป็นวิศวกรขององค์การอวกาศนาซา ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเกือบ 20 ปีก่อน เคยได้รับรางวัลงานวิจัยที่ดีที่สุดระดับโลกเกี่ยวกับเครื่องยนต์ไอพ่นตัดสิ้นใจกลับเมืองไทยเพราะ

- 1.อยากดูแลพ่อแม่
- 2.ไม่อยากเป็นพลเมืองชั้นสองในบ้านพักคนชรา
- 3.อยากเที่ยว และ,
- 4.ชอบกินอาหารอร่อย

เคย เป็นอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนจะออกมาตั้งบริษัทที่ปรึกษาของตัวเอง ผมประทับใจบทสัมภาษณ์ของ ดร.วราภรณ์ใน "เสารสวัสดิ์" ของ "กรุงเทพธุรกิจ" เมื่อประมาณ 1-2 เดือนก่อนมาก คนอะไรก็ไม่รู้ ชีวิตมันสับสนมา ความคิดก็วนเวียนหลาย

ตอนที่เขาเป็นอาจารย์ วิธีการสอนหนังสือของเขาแปลกกว่าคนอื่น "ผมออกนอกกรอบตลอดเวลา" เขาบอก เขาเคยพาเด็กวิศวะไปที่ริมสระว่ายน้ำ เรียนไปและดูนิสิตสาว ขวายนำไปด้วย คาถาคางไปเรียนเรื่อง

"คลื่น" ระหว่างทางฟรีสไตล์ กับทามี่เสือ คลื่นที่เกิดขึ้นของทาไหนถี่กว่ากันระหว่างชุดพิชชกับวันพีซ แรงเสียดทานกับน้ำ ชุดไหนมากกว่ากัน แนวการศึกษาจะออกไปทำนองนี้

แต่ที่ชอบที่สุดคือตอนที่เขาออกข้อสอบ ข้อสอบของเขาสั้นและกระชับมาก

"จงออกข้อสอบเอง พร้อมเฉลย" โห...เด็กวิศวะอึ้งกันทั้งห้อง คำตอบส่วนใหญ่เป็นการตั้งโจทย์แบบง่าย ๆ เช่น บั้งจันมีกี่ชนิด ผลปรากฏว่าผู้ตอบทุกห้อง เพราะเป็นคำตอบที่ไม่ได้แสดงความคิดที่ลึกซึ้งสมกับที่เรียนมาทั้งหมด เหตุผลที่ ดร.วราภรณ์ ออกข้อสอบด้วยการให้ข้อสอบออกข้อสอบเองเป็นเหตุผลที่ตรงกับใจผมมาก

"ชีวิตคนเราจะรอให้อาจารย์ตั้งโจทย์อย่างเดียวไม่ได้ ต้องหาโจทย์ตัวเอง คิดแล้วทำ ถ้าคิดแล้ว อาจารย์จะปรับให้"

เขามองว่าเด็กรุ่นใหม่ติดนิสัยเด็กกวศวิชา รอค้นคาบทุกอย่างมาบ่อนให้ ไม่รู้จักคิดเอง

"ถ้ารอและตั้งรับ คุณก็เป็นพวกอีแรง แต่พวกคุณแยกว่าเพราะเป็นแค่ลูกอีแรง คือ รออาหารที่คนอื่นบ่อนให้"

โห...จับ ผมเชื่อมานานแล้วว่าชีวิตของคนเราเป็นข้อสอบอัตนัย ที่ต้องตั้งโจทย์เองและตอบเอง ไม่ใช่ข้อสอบปรนัยที่มีคนตั้งโจทย์ และมีคำตอบเป็นทางเลือก ก-ข-ค-ง ถ้าใครที่คุ้นกับ "ชีวิตปรนัย" ที่มีคนตั้งโจทย์ให้และ

เสนอทางเลือก 1-2-3-4 คนคนนั้นชีวิตจะไม่ก้าวหน้า เพราะต้องพึ่งพาคนอื่นตลอดเวลาติดกับ "กรอบ" ที่คนอื่นสร้างให้ ไม่เหมือนกับคนที่รู้จักคิดและตั้งคำถามเอง เรื่องการตั้งคำถามกับชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมาก อย่าลืมหาเพราะมี "คำถาม" จึงมี "คำตอบ" เมื่อมี "คำตอบ" เราจึงเลือกเดิน พุดถึงเรื่องการตั้งคำถาม ผมนึกถึง ไส้เครตีส

"เขาเป็นนักปรัชญาเอกของโลก ที่สอนลูกศิษย์ด้วยการสนทนา ตั้งคำถามให้ลูกศิษย์ตอบ สร้างองค์ความรู้ จาก "คำถาม"

กลยุทธ์ของ "ไส้เครตีส" ในการสอน คือ

ไม่ให้ความเห็นใดๆ แก่ผู้เรียน และทำลายความมั่นใจของ ผู้เรียนที่เชื่อว่าตนเองรู้ "ไส้เครตีส" เชื่อว่าเมื่อเด็กตระหนักใน "ความไม่รู้" ของตนเอง เขาจะเริ่มค้นหา "ความรู้" แต่ถ้า เด็กยังเชื่อมั่นว่าตนเองมี "ความรู้" เขาก็จะไม่แสวงหา "ความรู้"

การตั้งคำถามของไส้เครตีส จึงมีเป้าหมายโจมตีและทำลายความเชื่อมั่นในภูมิความรู้ของผู้เรียน เป็นกลยุทธ์ที่ "หน้า" ไหมหมดจากแก้ว เมื่อแก้วไม่มีหน้า แล้วจึงเริ่มให้เขาเท "หน้า" ไหมใส่แก้วด้วยมือของเขาเอง

"หน้า" ที่ลูกศิษย์แต่ละคนเทลงแก้วด้วยมือตัวเองมาจาก "คำตอบ" ที่เขาค้นคิดขึ้นมาเอง

"คำตอบ" จาก "คำถาม" ของ "ไส้เครตีส"

"ไส้เครตีส" นิยามศัพท์คำว่า "คนฉลาด" และ "คนโง่" ได้อย่างน่าสนใจ

"คนฉลาด" ในมุมมองของ "ไส้เครตีส" นั้นไม่ใช่คนที่รู้ทุกเรื่อง แต่ "คนฉลาด" คือคนที่รู้ว่าตัวเองไม่รู้

ส่วน "คนโง่" นั้น คือ คนที่ไม่รู้ว่าตัวเองไม่รู้แต่ทำตัวราวกับเป็นผู้รู้

ไม่น่าเชื่อมาก่อนหน้านี้ผมยังมีความภาคภูมิใจใน "ความรู้" ของตนเอง แต่พออ่านถึงบรรทัดนี้ ทำไมผมเริ่มรู้สึกงุนงงว่าตัวเองไม่รู้อะไรเลย

.....